

Տ. ԵԶՆԻԿ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(26 մարտի 2023 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Սիրելի հավատացյալ ժողովուրդ,

Այսօր քառասնօրյա ճամփորդութեան, մեր Պահօր ճամփորդութեան ընթացքին հասանք այդ Պահօր վերջին կիրակի օրվան, որ մեր եկեղեցու հայրերը կոչել են Գալստյան կիրակի:

Անշուշտ Պահօր դեռ պիտի շարունակվի, սակայն հաջորդ կիրակի արդեն Պահօց կիրակին չէ, այլ տոնական օր է, Քրիստոսի Երուսաղեմ մուտքի հիշատակի օրը, որ մեր ժողովրդական անունով կոչում ենք Ծաղկազարդ:

Բայց մենք վերադառնանք այսօրվա խորհրդին: Մեր եկեղեցու հայրերը երկու իրադարձութեան խորհուրդ են ամփոփել այսօրվա կիրակիի մեջ: Առաջին՝ Գալստյան խորհուրդ եւ երկրորդ՝ Գալստյան տոն: Ասեմ որ, Գալստյան կիրակի ունեն նաեւ ուրիշ եկեղեցիները, եւ ուղղափառները, եւ կաթոլիկները, սակայն նրանց մոտ դա ոչ թե Մեծ Պահօր ընթացքում է, այլ Ծննդյան Պահօր ընթացքում, Ծննդյան տոնից չորս եւ յոթ շաբաթներ առաջ, որն է Քրիստոսի առաջին Գալուստը: Մենք բոլորս գիտենք, որ երբ Հայր Աստված իր Միածին Որդուն ուղարկեց աշխարհ, սա տեղի ունեցավ մոտավորապէս մեզանից երկու հազար եւ մի քիչ ավելի տարիներ առաջ: Եւ ինչո՞ւ Քրիստոս աշխարհ եկավ: Երբ բացում ենք Աստվածաշունչը եւ ընթերցում, տեսնում ենք, թե ինչպէս Աստված ստեղծեց տիեզերքը, ինչպէս ստեղծեց մարդկութիւնը եւ թե ինչպէս հրահանգներ տվեց մարդկանց ապրելու համար:

Մարդիկ, սակայն, չկարողացան պահել Աստծու պատվիրանները եւ չեն պահում մինչեւ այսօր: Դա միայն Ադամի եւ Եւայի մեղքը չէ, միայն իրենց թուլութիւնը եւ թերութիւնը չէ, Աստծու պատվիրանները մինչեւ այսօր մենք չենք կարողանում պահպանել: Հետեւաբար, մենք չպետք է

մեղադրենք մեզանից շատ ավելի նվազ իմացական կարողություն ունեցող մարդկանց, որ մեղանշեցին եւ մեղք գործեցին, որ խաբվեցին օձի պատրանքներից: Սակայն ամեն դեպքում մեղքը աշխարհ մտավ:

Աստված փորձեց տարբեր պատիժներով, տարբեր ձևերով եւ տարբեր հովանավորության շնորհներով մարդկությանը նորից դեպ իրեն բերել: Զրհեղեղ արեց, Սողոմոն ու Գոմորը կործանեց, պատժեց փարավոնին, ընտրեց իր համար մի ընտանիք՝ Աբրահամի ընտանիքը, որը մեծ ժողովուրդ դարձավ, որին իր ժողովուրդը դարձրեց, իր սուրբ ժողովուրդը, իրեն պատկանող ժողովուրդը: Եւ այդ ժողովուրդը, որ վայելում էր Աստծու հովանավորությունը, Աստծու ուժը, երբ սկսում էր մի քիչ լավ ապրել, մոռանում էր Տիրոջը: Երբ ընկնում էր նեղության եւ փորձանքի մեջ, հիշում էր Աստծուն: Աղաղակում էր, աղոթում էր եւ Աստված օգնության էր գալիս, բայց երբ կյանքը մի քիչ բարվոքվում էր, նորից էին մոռանում Աստծուն: Եւ, հավանաբար, Աստված մտածեց՝ ինչո՞ւ Ինքը պիտի միայն այս թուլամորթ եւ ոչ վստահ ժողովուրդի Աստվածը լինի: Եւ ինչո՞ւ չպետք է լինի ամբողջ մարդկության Աստվածը: Երբ Հայր Աստված իր Որդուն ուղարկեց աշխարհ, երկու առաքելության մեջ ուղարկեց: Առաջինը՝ որպեսզի հակաթույն տա ագամական մեղքին եւ որպեսզի մարդիկ նորից հնարավորություն ունենան փրկվելու, եւ նա արեց իր մահվան խաչի վրա: Եւ երկրորդը՝ որպեսզի Աստված ողջ մարդկությանը վերադարձնի առ Աստված:

Երբ Քրիստոս համբարձվում էր իր տասնմեկ առաքյալների աչքի առջեւ, նրանց պատվիրեց եւ ասաց. «Գնացէ՛ք, ուրեմն աշակերտ դարձրէ՛ք բոլոր ազգերին, նրանց մկրտեցէ՛ք Հոր եւ Որդու եւ Սուրբ Հոգու անունով» (Մատթէոս, Ի՜Ն. 19):

Սա առաջին պատգամն էր, որ Քրիստոս իր առաջին Գալստյան ժամանակ տվեց մեզ, որը մենք պիտի իրագործենք մինչեւ իր երկրորդ Գալուստը: Քրիստոս երկրորդ պատգամն էլ մեզ տվեց. Ապրե՛ք Աստծուն հաճելի կյանքով:

Նա շատ օրինակներ է բերել տարբեր առակներով բացատրել եւ մեկնել, թե ինչպե՞ս մարդը պիտի ապրի, որ արժանանա Աստծուն եւ արժանանա Աստծու արքայությանը: Դուք շատ ուրիշ պատմություններ գիտեք այդ մասին, եւ ամեն կիրակի այստեղ քարոզների մեջ լսում եք, բացում եք Սուրբ Գիրքը, կարդում եք Ավետարանը, եւ չեմ ցանկանում դրանք կրկնել: Սակայն այդ ամենը կարելի է ամփոփել երկու-երեք նախադասության մեջ:

Առաջին՝ որ պետք է միշտ հավատարիմ մնալ Աստծուն եւ երբեք չմոռանալ, ինչպես հրեաներն էին անում, երբ սկսում էին լավ ապրել:

Երկրորդ՝ պետք է սիրել մեր մերձավորին: Մերձավոր ասելով չպետք է հասկանանք իմ եղբորը, իմ մորը, իմ հորը, այլ ամեն մեկին, որը մեր շուրջն է: Եւ բնավ ազգակցական կապն այստեղ էական չէ:

Երրորդ՝ որ Աստված մեզ է տվել բնությունը, գետերը, կենդանիներին, թռչուններին:

Եւ չորրորդ՝ որ մենք մեզ պահենք եւ մեզ սիրենք այնպես, ինչպես Աստված կցանկանար որ մեզ տեսներ:

Մեզանից յուրաքանչյուրը թող մտածի, մեր կյանքի ընթացքում, այս տարի կամ երեսուն կամ քառասուն տարիների ընթացքում, մենք ապրել ենք այսպես, մենք կատարել ենք Քրիստոսի այս երկու պատգամները, որովհետեւ մենք պիտի կանգնենք երկրորդ Գալստյան դատաստանի առջեւ: Եւ պիտի պատասխան տանք ոչ թե հավաքական կերպով, այլ մեզանից յուրաքանչյուրը առանձին պիտի հաշիվ տա Աստծուն, թե ինչ է արել:

Քրիստոս եկավ, որպեսզի Աստված բոլորին պատկանի, ամբողջ մարդկությունը պատկանի: Իսկ դա նշանակում է, որ մեզանից յուրաքանչյուրի վրա պարտականություն դրեց, ոչ թե միայն առաքյալների վրա, որովհետեւ Հոգեգալուստի ժամանակ Սուրբ Հոգին բոլորի վրա իջավ, ովքեր այնտեղ հավաքված էին եւ ոչ միայն առաքյալների: Որ մենք պիտի քարոզենք Քրիստոսին, որպեսզի նրանց, ովքեր չեն ճանաչում Քրիստոսին, բերենք դեպի Քրիստոս: Եւ դա երկու շրջանակ ունի՝ մեկը այլ կրոնների պատկանողները կամ աստվածամերժության հետեւորդներն են, որոնց մենք պարտավոր ենք քարոզել Քրիստոսին եւ մյուսը քրիստոնյա կոչված մեր ազգի զավակները, որոնք իրենց քրիստոնյա են կոչում, բայց ոչ մի կապ չունեն քրիստոնեության հետ:

Եւ երկրորդը՝ մենք իսկապես պատրաստ ենք այսօր կանգնելու դատաստանի առաջ եւ սպասելու Քրիստոսի երկրորդ Գալստյանը: Որովհետեւ, երբ առաքյալները հարցնում են Քրիստոսին. Տէր, դու ե՞րբ պիտի գաս, ե՞րբ պիտի լինի երկրորդ Գալուստը, ե՞րբ պիտի հաստատես Քո թագավորությունը, Քրիստոս ասում է. Ոչ ոք չգիտի եւ դա ձեր իմանալու բանը չի, անգամ ես չգիտեմ, միայն Հայրս գիտի, բայց դա չի նշանակում, որ մենք կասենք, է՛հ, դեռ ժամանակ կա, դեռ կաղոթենք, դեռ դարձի կգանք, ոչ այդպես չպետք է լինի:

Ամեն վայրկյան մենք պիտի ապրենք այնպես, որ մշտապես պատրաստ լինենք կանգնելու Աստծու դատաստանի առջև՝ ասելով. Տէր մենք այստեղ ենք: Եւ Տերը կորոշի՝ մեզ դրախտ ուղարկել, թե՞ դժոխք: Աստծու հանձնարարություններից մեկն է նաեւ սիրել մերձավորին եւ սիրել թշնամուն: Գիտեմ որ, շատ դժվար բան եմ ասում, շատ դժվար է թշնամուն սիրել: Հոր մարգարեն հպարտանում էր՝ ասելով. Ես երբեք իմ թշնամու դժբախտությունները չեմ ուրախացել: Նա իսկական քրիստոնյա է: Անշուշտ, իմանալով, գնահատելով, պաշտպանելով այն ամենը, ինչ որ մերն է, նաեւ պիտի կարողանանք հարգել, եթե ոչ սիրել, գոնե հարգել մեկ ուրիշին, հարգել մեկ ուրիշի մշակույթը, հարգել մեկ ուրիշի կրոնը: Տեսե՛ք, վերջերս, վերջին տարիներին, երկու անգամ Շվեդիայում եւ Դանիայում Ղուրան այրեցին: Արդո՞ք Աստված կցանկանար դա, չէ՞ որ մենք վիրավորում ենք մեկ այլ մշակույթ կրողներին, որոնք մեղավոր չեն, որ ծնվել են այնտեղ, որտեղ մահմեդական կրոնն է: Եւ այլ հարց է, որ մենք երբեք բավարար չանք չենք թափել՝ նրանց դեպի Քրիստոս բերելու: Բայց գոնե պետք է հարգենք այն, ինչը որ ունեն իրենք:

Մի պատմություն եմ հիշում այս պահին Սուրբ Գրքից. երբ դեռ Իսրայելը թագավորություն չուներ, բայց արդեն իրենք Պաղեստինում էին, Ավետյաց երկրում, երբ փղշտացիները հարձակվում են իսրայելացիների վրա, Տիրոջ տապանակը, այսինքն Աստծու ներկայությունը գտնվում էր Սելովում: Իսրայելացիները պարտվում են եւ, փոխանակ դիմելու Աստծուն, փոխանակ աղոթելու Աստծուն, ասում են. Եկեք Տիրոջ տապանակը բերենք այստեղ, որ տապանակը մեր փոխարեն կռվի փղշտացիների դեմ: Բերում են եւ ավելի մեծ կոտորած է լինում իսրայելացիների բանակում: Տապանակը գերի է ընկնում, փղշտացիները գերեվարում են Տիրոջ Ուխտի տապանակը, բայց չեն անարգում այն: Ասում են. սա իսրայելացիների Աստծու տապանակն է: Իսրայելացիների Աստծու ներկայությունն է: Եւ տանում են Տապանակը իրենց ամենամեծ աստծու՝ Դագոնի հեթանոսական տաճար՝ դնելով Դագոնի արձանի մոտ: Եւ ի վերջո վերադարձնում են այն իսրայելացիներին՝ նվերներով ու պատիվներով: Եթե փղշտացիները կարողանում են այսպիսի հարգանք դրսևորել հակառակորդի մշակույթի նկատմամբ, արդո՞ք քրիստոնյաներին թույլատրված է վիրավորել այլ ազգերի ներկայացուցիչներին միայն նրա համար, որ ուրիշ կրոն, ազգություն կամ դավանանք ունեն:

Մենք մեծ Պահքի քառասնօրյա ընթացքի մեջ ենք, որի ավարտին պիտի սկսվի Ավագ շաբաթը: Մենք բոլորս միասին անցնում ենք մի ճանապարհ, որով Քրիստոսն է անցել ամեն տարի: Եկեք ազդեցվենք, սիրելի՛ հավատացյալներ, որ չմոռանանք այն ամենը, ինչ որ պատվիրել է մեզ Քրիստոս, չմոռանանք այն ամենը, ինչ որ լսել են իր տասներկու առաքյալները, իր յոթանասուներկու աշակերտները, որոնք իրենց հերթին փոխանցել են իրենց աշակերտներին, որոնք էլ ավանդել են առաջին եւ երկրորդ դարի եպիսկոպոսներին եւ նրանց հաջորդներին՝ գալով-հասելով մեզ: Եւ հիշենք ամեն վայրկյան, որ միշտ պետք է պատրաստ լինենք Քրիստոսի երկրորդ Գալստյանը:

Այժմ եւ միշտ հավիտյանս հավիտենից, ամեն:

